

คุณลักษณะของผู้สอนภาษา ในยุคนาถนาเทศ : แนวคิด

กมลนาถนาศิริ

เรามีความเชื่อว่าการศึกษาคำภาษาเป็นเรื่องซับซ้อน อาจกล่าวได้ว่าการเรียนภาษาจะเริ่มต้นตั้งแต่การรับรู้ภาษาในทักษะต่างๆ ในหลายระดับ กล่าวคือ ตั้งแต่ระดับเบื้องต้นซึ่งเป็นการเรียนภาษาที่ไม่ยุ่งยาก ไม่ซับซ้อน จนถึงระดับสูงซึ่งจะเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับความเข้าใจความหมายในเรื่องความคิด ข้อคิดเห็นและรวมถึงความหมายในเชิงสุนทรียศาสตร์ ปรากฏการณ์ของสิ่งเหล่านี้จะปรากฏอยู่ในประโยค การเรียนภาษาต้องบรรลุผลถึงระดับหนึ่งคือมีความคล่องแคล่ว มีความเข้าใจที่จะรู้ว่าส่วนหนึ่งของการศึกษาคำภาษานั้นจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กับเรื่องของการเปลี่ยนแปลงทางสรีรศาสตร์ การเลือกใช้คำศัพท์และการเลือกใช้ไวยากรณ์ให้ถูกต้องเหมาะสมในทุกๆ นาที การเรียนภาษาต้องการการฝึกฝนปฏิบัติทางวิทยาศาสตร์ เพื่อจะนำสิ่งเหล่านี้มาประยุกต์ใช้ในการสอนและการเรียนภาษาที่สอง หรือภาษาเป้าหมาย

ผู้สอนภาษาไม่ควรมองข้ามการศึกษาคำภาษาตามแนววิทยาศาสตร์ ยิ่งไปกว่านั้นผู้สอนภาษาควรจะต้องมีความรอบรู้ในเรื่องจิตวิทยา อายุ และระดับการศึกษาของผู้เรียนตามลำดับ หรือแม้กระทั่งบุคลิกภาพ ความสามารถและสติปัญญาของผู้เรียนด้วย คุณสมบัตินี้ของผู้สอนภาษาที่สำคัญประการหนึ่งคือ ต้องมีความรอบรู้และรู้ลึกในเรื่องของภาษาในหลายๆ ระดับ การเตรียมตัวให้พร้อมในการเป็นครูสอนภาษาที่มีคุณภาพนั้นต้องการเวลาพอสมควร และต้องศึกษาหาความรู้ในศาสตร์ของภาษา และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามผู้เขียนขอเสนอแนวคิดของนักภาษาศาสตร์ ซึ่งให้ความเห็นเรื่องคุณสมบัตินี้ของผู้สอนภาษาเพื่อเป็นแนวคิด

แนวคิดของนักภาษาศาสตร์

นักภาษาศาสตร์มีความคิดว่า การสอนภาษาต่างประเทศนั้น ผู้สอนภาษาที่มีคุณภาพควรมีคุณสมบัติในเรื่องต่อไปนี้

1. ภาษา

ผู้สอนภาษาต้องรู้ภาษาเป้าหมายหรือภาษาต่างประเทศอย่างดี ในกรณีที่ภาษาต่างประเทศไม่ใช่ภาษาแม่ของผู้พูด ผู้สอนภาษาต้องรอบรู้ไม่เพียงแต่เรื่องหน่วยเสียงของภาษา โครงสร้างทางไวยากรณ์ซึ่งหมายถึงระบบคำและระบบประโยค รวมทั้งศัพท์ทั่วไปจำนวนหนึ่งของภาษานั้นๆ เท่านั้น ผู้สอนยังต้องรู้ลึกเรื่องวิธีการออกเสียง เช่น การออกเสียงพยัญชนะ และการออกเสียงสระต่างๆ ของภาษาเหล่านั้นว่ามีกระบวนการอย่างไร ตลอดจนเสียงเน้น หรือการเน้นเสียงในพยางค์ ระดับเสียง และทำนองเสียง เป็นต้น ยิ่งไปกว่านั้น เรื่องสำนวนต่างๆ ของภาษาต่างประเทศก็ต้องทุ่มเทให้ความสนใจด้วยเช่นเดียวกัน ในกรณีของครูผู้สอนที่ใช้ภาษาต่างประเทศและภาษาที่เรียนเป็นภาษาแม่ของตน ผู้สอนต้องตระหนักและให้ความสนใจเรื่องความสามารถของการใช้ภาษามาตรฐานอีกด้วย และสอนภาษามาตรฐาน ไม่ควรใช้ภาษาถิ่นของตน ถ้าภาษาถิ่นและภาษามาตรฐานมีความแตกต่างกัน นักเรียนภาษาที่เรียนภาษาต่างประเทศควรจะมีโอกาสได้เรียน และสัมผัสภาษามาตรฐานมากกว่าภาษาถิ่น ตัวอย่างเช่น ถ้าเรียนภาษาจีนก็ควรเรียนภาษาจีนกลาง (Mandarin) มากกว่าภาษาถิ่นอื่น

2. ภาษาศาสตร์

ผู้สอนควรจะมีความรู้เรื่องโครงสร้างของภาษาที่สอนและควรรู้เรื่องสภาพความเป็นจริงทางภาษาศาสตร์ของภาษาแม่ของผู้เรียน เพื่อที่จะเข้าใจปัญหาของนักเรียนเมื่อเขาเรียนภาษาที่สองหรือภาษาเป้าหมายหรือภาษาต่างประเทศ ผู้สอนควรจะทราบความแตกต่างและความคล้ายคลึงของภาษาสองภาษา คือภาษาแม่และภาษาเป้าหมาย ผู้สอนจะต้องมีการเก็บข้อมูล และนำข้อมูลมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกันระหว่างสองภาษา เพื่อจะศึกษาพิจารณาค้นหาปัญหาหรือความยากลำบากของผู้เรียนในประเด็นต่างๆ ยิ่งไปกว่านั้นผู้สอนควรมีความคุ้นเคยกับการเปลี่ยนแปลงของภาษาด้วย เช่น ผู้สอนควรจะอธิบายได้ว่าทำไมภาษาอังกฤษนั้น การออกเสียงและการเขียนจึงไม่สอดคล้องกัน ผู้สอนจะทำนายหรือคาดการณ์ได้ในความสามารถในการเรียนภาษาที่สองของผู้เรียน โดยดูจาก

ความแตกต่างของสองภาษา การเรียนภาษาจะไม่มี ความยุ่งยากถ้าหากว่าสองภาษานั้น มีแต่ความคล้ายคลึงไม่มีความแตกต่างกัน

3. วัฒนธรรม

จากจุดเริ่มต้นมนุษย์มีชีวิตอยู่และอาศัยร่วมกันในสังคม ในการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันนั้น มนุษย์ได้พัฒนาพฤติกรรมทางด้านต่างๆ ก่อนข้างเป็นระบบ อย่างเช่นระบบการทำงาน วิธีการดำเนินชีวิต วิธีการพูด การติดต่อสื่อสาร วิธีการคิดอย่างมีเหตุผล รวมทั้งวิธีการที่จะอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข ความคิดและความรู้สึกเหล่านี้ได้กลายเป็นรูปแบบต่างๆ ในสังคม รูปแบบเหล่านี้อาจจะแตกต่างไปจากสังคมอื่นๆ จึงทำให้เกิดเป็นวัฒนธรรมขึ้น รูปแบบของวัฒนธรรมในสังคมหนึ่ง อาจ会有ความแตกต่างหลากหลายในสังคมนั้นๆ เช่น วัฒนธรรมขององค์กรของภาครัฐและภาคเอกชนก็มีความแตกต่างกัน วัฒนธรรมของประชาชนซึ่งอาศัยอยู่ทางตอนใต้ของประเทศไทย แตกต่างจากวัฒนธรรมของคนซึ่งอยู่ทางเหนือของประเทศ ยิ่งไปกว่านั้นวัฒนธรรมสากลย่อมมีความแตกต่างอีกมากมายเมื่อเปรียบเทียบกับวัฒนธรรมไทย ด้วยเหตุนี้ผู้สอนภาษาควรจะมี ความเข้าใจในเรื่องความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดระหว่างภาษาและวัฒนธรรม ผู้ศึกษาภาษาต่างประเทศควรมีโอกาสได้สัมผัสและได้เรียนรู้ความแตกต่างในความหลากหลายของวัฒนธรรม ตัวอย่างเช่น คนญี่ปุ่นได้รับการอบรมให้เห็นความสำคัญของการแสดงความเคารพ โดยเฉพาะการคำนับ เขามีความเชื่อว่าเมื่อคนสองคนได้รับการแนะนำให้รู้จักกันในสังคม การลิ้มชื่อของคนนั้นเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องได้ แต่ความงดงามของการคำนับจะตราตรึงอยู่ในความทรงจำของผู้ที่ได้พบเห็น ตัวอย่างในเรื่องของวัฒนธรรมบางอย่างของชาวญี่ปุ่นซึ่งจะแตกต่างจากชนชาติอื่นที่เห็นได้ชัดเจนอีกตัวอย่างหนึ่ง คือ วัฒนธรรมการห่อ (wrapping culture) ชาวญี่ปุ่นให้ความสำคัญในเรื่องนี้มาก ลักษณะการห่อของขวัญซึ่งเป็นลักษณะภายนอกแต่มีความสำคัญมาก อาจกล่าวได้ว่า มีความสำคัญเท่ากับของภายใน เมื่อเราเข้าไปซื้อของในศูนย์การค้า เราจะห่อของให้อย่างสวยงาม แต่ละร้านจะมีกระดาษลักษณะเฉพาะพิเศษของเขา บางคนมีความเห็นว่า ความจริงแล้วเรื่องนี้ไม่จำเป็นนัก เป็นการสูญเสียกระดาษ เสียเวลาและเสียพลังงาน ถ้าจัดเรื่องศิลปะการห่อของและวัสดุที่ใช้ในการห่อของไปได้ สินค้าเหล่านั้นอาจจะมีราคาถูกลง อย่างไรก็ตามคนญี่ปุ่นไม่สามารถเลิกสิ่งนี้ได้ เพราะเขาถือว่าการกระทำในลักษณะนั้นเป็นวัฒนธรรมของชนชาติญี่ปุ่น ซึ่ง Hijirida และ Yoshikawa (1987: 64) กล่าวว่า วัฒนธรรมของญี่ปุ่นเหมือนกับ “Culture of roles’ consisting of a certain form that must be met.”

ที่กล่าวมาแล้วนั้นเป็นวัฒนธรรมของชาวญี่ปุ่นซึ่งเป็นประเทศในทวีปเอเชีย ถ้าเราศึกษาวัฒนธรรมตะวันตกหรือวัฒนธรรมของคนอเมริกัน เราก็จะพบกับความหลากหลายในวัฒนธรรมของชนชาติเหล่านั้นเช่นกัน อาทิเช่น คนอเมริกันจะไม่อ่อนไหวกับตำแหน่งและยศศักดิ์ ในสังคมอเมริกัน มิตรภาพ ความคุ้นเคย ความสนิทสนมจะมีความสำคัญมาก การจับมือกันที่มั่นคงแข็งแรงจะช่วยสร้างความประทับใจในเบื้องต้น นับว่าเป็นการแสดงออกซึ่งความมั่นใจและความสนใจในมิตรภาพของผู้ซึ่งจับมือกัน ดังนั้นการที่ Hijirida และ Yoshikawa (1987: 14) กล่าวว่า “Language may be viewed as a mirror of culture” จึงเป็นเรื่องที่ถูกต้องเพราะความหมายต่างๆ จะถ่ายทอดอยู่ในภาษา เราจะไม่สามารถเข้าใจภาษาได้อย่างถ่องแท้ ถ้าเราไม่มีความเข้าใจในเรื่องวัฒนธรรม ข้อเท็จจริงต่างๆ จะเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมและความเข้าใจเกี่ยวกับวิถีความคิด ระบบความคิด ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี และวิถีทางการดำเนินชีวิต พฤติกรรม เป็นต้น

นอกจากนั้นผู้สอนภาษาควรจะมีความสนใจเรื่องของประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ และต้นกำเนิดของมนุษย์ผู้ซึ่งใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสาร สิ่งเหล่านี้มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้สอนภาษาในการที่จะทำความเข้าใจในเรื่องของวัฒนธรรม เรื่องของความเข้าใจ ความรู้สึกของคนก็มีความจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้ด้วย ประสบการณ์ความรู้ความเข้าใจทางด้านสุนทรียศาสตร์ในเรื่องต่างๆ เช่น ความสนใจและความรู้เกี่ยวกับดนตรี ธรรมเนียมชั้น การใช้ชีวิตประจำวัน หรือวิธีการพักผ่อนหย่อนใจของคนในสังคมนั้นๆ

โดยสรุป อาจกล่าวได้ว่า ความสนใจ และครอบรู้ในเรื่องภาษา ภาษาศาสตร์ และวัฒนธรรม รวมทั้งประสิทธิภาพในการสังเกตสิ่งรอบตัวเราซึ่งอาจเป็นเหตุการณ์ต่างๆ สิ่งทั้งหลายเหล่านี้ล้วนเป็นคุณสมบัติที่สำคัญสำหรับผู้สอนภาษาผู้ซึ่งจะถ่ายทอดความรู้ทางภาษาและวัฒนธรรม ให้แก่ผู้เรียนต่อไป

ความคิดของผู้เขียน : ข้อเสนอแนะ

คุณสมบัติสามประการที่กล่าวมานั้นเป็นแนวคิดเดิมที่นักภาษาศาสตร์เสนอแนะไว้ ผู้เขียนคิดว่า ความรู้ทางด้านภาษา ภาษาศาสตร์ และวัฒนธรรมของผู้สอนภาษานั้น อาจกล่าวได้ว่าเป็นความรู้เบื้องต้น หรือความรู้ขั้นพื้นฐานของผู้สอนภาษาเท่านั้น ถ้าเราเปิดใจกว้างและพิจารณาให้ละเอียด จะรู้สึกว่าคุณสมบัติสามประการนั้นคงจะยังไม่

เพียงพอแน่นอนสำหรับสังคมในยุคปัจจุบัน ซึ่งเป็นสังคมของยุคสารสนเทศ ยุคของการบริโภคข้อมูลข่าวสาร ผู้สอนภาษาควรจะตระหนักและยอมรับในจุดนี้พร้อมทั้งพยายามแสวงหาเรียนรู้วิธีการ และความรู้ใหม่ๆ ในสาขาของตนเองและสาขาที่เกี่ยวข้องหรือวิชาความรู้นอกสาขาเพื่อนำความรู้เหล่านั้นมาปรับปรุงพัฒนาตนเองให้รอบรู้ในศาสตร์ต่างๆ การฝึกฝนตนเองให้เป็นคนใฝ่รู้ เป็นเรื่องที่สำคัญมาก และในทางปฏิบัติไม่ยากนัก แต่ถ้าเรามีความเชื่อและยอมรับในหลักการว่าคนมนุษยศาสตร์ไม่ควรมีความรู้ทางด้านของตนเท่านั้น ก็คงจะไม่ยากเกินไปในทางปฏิบัติ การใช้ความพยายามหมั่นฝึกฝนตนเองอย่างต่อเนื่องไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคฝึกฝนตนเองในการเปิดวิสัยทัศน์ให้กว้างไกลเพื่อที่จะได้บรรลุเป้าหมายในการที่จะนำความรู้ด้านวิชาการสาขาอื่นๆ มาปรับใช้เสริมแต่งเพิ่มพูนเนื้อหาในการสอนให้เหมาะสมกับสภาพของสังคมปัจจุบัน เราคงปฏิเสธไม่ได้ว่าผู้เรียนภาษาหรือลูกศิษย์ของเรามาจากสาขาวิชาที่หลากหลาย ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่เราควรมีความรู้พอสมควรในด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ศาสนา และสิ่งแวดล้อม ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ความรู้ในด้านเหล่านี้เป็นสิ่งที่ใกล้ตัวทุกคนและมีค่าควรแก่การติดตาม แม้ว่าเราเป็นผู้สอนภาษาแต่เราก็มีหน้าที่ในการอบรมให้นิสัยของเรามีจิตสำนึกทางสังคมด้วยเช่นกัน ถ้าผู้สอนสนใจที่จะใฝ่รู้และมีความรู้หลากหลายผู้สอนก็จะสอดแทรกเนื้อหาในประเด็นต่างๆ เหล่านั้นรวมเข้าไปในเนื้อหาของการสอนภาษาได้ตามความเหมาะสม นับว่าเป็นการกระตุ้นส่งเสริมอีกทางหนึ่งที่จะช่วยฝึกให้นิสิตรู้จักคิด พิจารณา และวิเคราะห์ข้อมูล การคิดอย่างมีระบบและการปลูกฝังให้เขาเป็นคนมีเหตุผลจะเป็นการช่วยพัฒนาคนในสังคมให้มีคุณภาพซึ่งเรียกว่าเป็นการช่วยชาติทางหนึ่ง

ตลอดเวลาที่ผ่านมา เราชาวมนุษยศาสตร์ส่วนใหญ่จะมีความรู้ด้านเดียว จะไม่ให้ความสนใจในศาสตร์แขนงอื่นมากนัก จนมีคำกล่าวว่า “คนสายนี้คุยได้เรื่องเดียว” บ้างก็ว่า คนพวกนี้ไม่ทันโลก บ้างก็ว่าคนสายนี้ไม่สนใจกับการเปลี่ยนแปลง เป็นต้นถามว่าทำไม? เราคงจะตอบว่าหลักสูตรการเรียนการสอนอาจมีส่วนสร้างให้เขาเป็นเช่นนั้น เพราะฉะนั้นถึงเวลาแล้วที่เราควรจะปรับเปลี่ยนสร้างพฤติกรรมเคยชินเสียใหม่ กล่าวคือให้ความสนใจและศึกษาติดตามกลุ่มวิชาบางกลุ่ม เช่น เศรษฐศาสตร์ทั่วไป การเงิน ธุรกิจพื้นฐาน คอมพิวเตอร์ การเมือง สังคม สิ่งแวดล้อม ตรีทศศาสตร์ ศาสนา สาขาวิชาเหล่านี้ล้วนมีความจำเป็นมากในการนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อความอยู่รอดในยุคสารสนเทศนี้

สร้างคนให้เป็นบัณฑิต

เราชาวมนุษยศาสตร์จะไม่ลืมว่าเป้าหมายของการศึกษาในสาขามนุษยศาสตร์นั้น ต้องการ**สร้างคนให้เป็นบัณฑิต** พัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีชีวิตที่ดีงามและมีความสุขในสังคม ดังนั้นคุณภาพของคนเป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่จะช่วยพัฒนาชาติบ้านเมือง ด้วยเหตุนี้หน้าที่ของชาวมนุษยศาสตร์ที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ต้องตระหนักและสำนึกในความรับผิดชอบที่จะช่วยกันสร้างให้เป็นบัณฑิต ในจุดนี้เราจึงต้องเสาะแสวงหาแนวทางที่จะสร้างลูกศิษย์ของเราให้เป็นคนมีคุณภาพ หรือจะพัฒนาเขาเหล่านั้นให้เป็นคนมีคุณภาพได้อย่างไร

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต) (2539: 238) ได้กล่าวถึงระบบการพัฒนาคณะเต็มทั้งคน ครอบคลุมกันทั้งระบบมี 3 ด้าน คือ พฤติกรรม จิตใจ และปัญญา ในแง่ของพฤติกรรมนั้นจะแสดงออกมาในวิธีการดำเนินอาชีพ การทำมาหากิน จิตใจ ก็จะมุ่งเน้นเรื่องจริยธรรมและคุณธรรม จริยธรรมเน้นพฤติกรรมภายนอก ส่วนคุณธรรมเป็นสภาพจิตใจซึ่งอาจกล่าวได้ว่าคุณธรรมเป็นพื้นฐาน ถ้าคุณธรรมดีจริยธรรมก็ดีด้วย สำหรับปัญญามุ่งหมายถึงการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ สิ่งทั้งหลายถูกต้อง วินิจฉัย พิจารณาปัญหาต่างๆ อย่างไม่มีอคติ นำความรู้มาปรับใช้ในการแก้ปัญหา

แนวความคิดต่างๆ ที่นำเสนอมาแล้วนั้น ผู้เขียนคิดว่าเป็นเรื่องที่สังคมคาดหวังจากชาวมนุษยศาสตร์ วิชาภาษาและสายวิชาต่างๆ ในสาขามนุษยศาสตร์ทุกสาขาวิชาจะมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดไม่มากก็น้อย ตัวอย่างเช่น การฝึกทักษะทางภาษา ผู้สอนไม่เพียงแต่มีเป้าหมายในการฝึกทักษะภาษาขั้นสูงเท่านั้น แต่ควรมุ่งเน้นแก่นสาระทางด้านศาสตร์ต่างๆ ด้วยโดยนำความรู้ทางสายวิชามนุษยศาสตร์ วิชาทางด้านสังคมศาสตร์ และความรู้ทั่วไปทางสายวิทยาศาสตร์มาเสริมแต่งในบทเรียน เพื่อปูพื้นฐานความรู้ให้ผู้เรียนมีความรู้ในด้านต่างๆ ที่กล่าวมาแล้วนั้นพอสมควร หลังจากนั้นผู้สอนควรนำข้อมูลที่มีเนื้อหาสาระนั้นมาพูดคุยกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เรียกว่า เป็นการฝึกปฏิบัติให้นิสิตรู้จักวิธีการแสดงความคิด การพูดเพื่อแสดงความคิดเห็น ผู้พูดจะต้องมีทักษะในหลายๆ ด้าน กล่าวคือทักษะในการใช้ภาษา ทักษะในการเลือกใช้คำพูดให้เหมาะสมกับบุคคล ตลอดถึงการมีสติ การควบคุมอารมณ์ของตนเอง การที่นิสิตได้รับการอบรมฝึกฝนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ จะช่วยส่งเสริมให้นิสิตกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระและอย่างสุภาพในทุกครั้งเมื่อเขามีโอกาส อาจกล่าวได้ว่าวิธีการสอนเช่นนี้จะช่วยเตรียมบัณฑิตให้พร้อมที่จะออกสู่ตลาดแรงงาน ด้วยเหตุนี้จึงมีความ

จำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุงตำรา เอกสารคำสอน/เอกสารประกอบคำสอนให้เข้มข้น โดยมีสาระและมีเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ตรงกับความต้องการของสังคม เนื้อหาควรมีความหลากหลายและน่าจะเป็น current issues ที่น่าสนใจ การนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ การเมือง การเงิน ธุรกิจพื้นฐาน สังคม วัฒนธรรม ศาสนา สิ่งแวดล้อม มาปรับเสริมแต่งในเนื้อหาของบทเรียนของวิชาทางภาษา สำหรับวิธีการสอนควรมีหลายวิธี นอกจากจะใช้วิธีการบรรยายแล้วควรมีการสัมมนาในหัวข้อที่กำหนด มีการอภิปรายกลุ่ม วิธีการดังกล่าวควรสอดแทรกอยู่ในวิธีการสอนของวิชาภาษาด้านต่างๆ เพราะวิธีการเหล่านั้นจะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันในแต่ละประเด็นต่างๆ จุดมุ่งหมายของการอภิปรายในแต่ละประเด็นต่างๆ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้ลูกศิษย์ของเราปรับปรุงความคิด พัฒนาการคิด และนำข้อมูลมาสู่ขั้นวิเคราะห์ การวิเคราะห์ทำให้เกิดปัญญา เรียกว่าเป็นการกระตุ้นส่งเสริม เสริมสร้างให้นักเรียนของเราค่อยๆ มีการพัฒนาในเรื่องปรับวิธีคิดให้เป็นมาตรฐานสากลขึ้นตามลำดับ เป็นบุคคลที่คิดเป็นและคิดอย่างมีระบบ

การที่จะทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้นั้น ผู้เขียนคิดว่าเราควรต้องมีการวางแผนที่ดีโดยการใช้วิธีผสมผสานกันระหว่างแนวคิดที่ดีของหลายๆ ฝ่าย การศึกษาเรียนรู้และติดตามศาสตร์แขนงต่างๆ อย่างต่อเนื่องเป็นสิ่งจำเป็นในชีวิตของคนเรา เพราะโลกปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วซึ่งเราคาดไม่ถึง การนำความรู้อันหลากหลายนั้นมาประสมประสานกันเข้าเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวมและส่วนตน เป็นสิ่งที่น่าจะทำในยุคสารสนเทศนี้ แนวคิดที่นำเสนอมาแล้วนั้น ในแง่การปฏิบัติคิดว่าคงต้องใช้เวลาพอสมควร อย่างไรก็ตามผู้เขียนคาดหวังว่าถ้าเรามีการริเริ่มตั้งต้นปฏิบัติในวันนี้ พยายามดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาทั้งทางด้านพฤติกรรม จิตใจและปัญญาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอแล้ว ความหวังที่จะเห็นบัณฑิตมนุษยศาสตร์และชาวมนุษยศาสตร์ยุคใหม่คงจะไม่นานเกินรอ บุคคลที่มีคุณภาพมาตรฐานสากลเพื่อเสริมสร้างประโยชน์ให้กับสังคมและประเทศชาติสืบไป

บรรณานุกรม

- ธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต), พระ. 2539. **การพัฒนาที่ยั่งยืน**. กรุงเทพมหานคร: บริษัทสหธรรมิก จำกัด.
- Hijirida, Kyoko and Muneo Yoshikawa. 1987. **Japanese Language and Culture for Business and Travel**. Honolulu: University of Hawaii Press.
- James, Carl. 1980. **Contrastive Analysis**. Singapore: Longman.
- Lado, Robert. 1968. **Linguistics Across Culture**. Ann Arbor: The University of Michigan Press.